

BESLUT

2018-04-03

Dnr: 17/03872

SAKEN

Lokala nyheter Stockholm, SVT1, 2017-12-18, kl. 18.30 och 19.55, inslag om en skola som ska stängas; fråga om opartiskhet och saklighet samt genmäle

BESLUT

Inslagen frias. De strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGEN

Inslagen handlade om att Svenska interkulturella skolan i Spånga skulle stängas vid årsskiftet efter att flera allvarliga brister upptäckts, häribland att skolan saknade rektor och att det efter nyår inte fanns lokaler för verksamheten. Det sades också att betygen inte sätts i enlighet med lagen och att skolan kritiseras för att inte ge likvärdig utbildning till alla. Nyhetspresentatören sa också bland annat följande.

Huvudmannen för skolan vill inte kommentera uppgifterna i dag.

I inslaget kl. 18.30 medverkade sedan civilministern per telefon och sa bland annat att det måste finnas bestämmelser som reglerar vilka som får driva skola och att en proposition om ägar- och ledningsprövning kommer läggas fram under våren. Avslutningsvis i inslaget kl. 18.30 sa nyhetspresentatören följande.

Som sagt, SVT har varit i kontakt med skolan men skolan väljer att avvakta med att ge en kommentar.

ANMÄLAN

Anmälaren anser att inslagen var vinklade då det påstods att skolan inte ville lämna kommentarer. Sveriges Television (SVT) har kontaktats och företrädare för skolan har bett att få uttala sig, dock utan återkoppling från SVT.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslagen överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet samt bestämmelsen om genmäle och anför i huvudsak följande.

Svenska interkulturella skolan i Spånga i norra Stockholm är en skola med 200 elever från förskoleklass till årskurs 9. Den 18 december 2017 meddelade Skolinspektionen att skolan fått ett ”tillfälligt verksamhetsförbud” och skolan tvingades stänga från och med den 28 december samma år. Beslutet kom efter att Skolinspektionen hade fått larm om missförhållanden på skolan och under en akut inspektion upptäckt omfattande brister i verksamheten.

Redaktionen tog del av Skolinspektionens beslut via ett pressmeddelande som skickades från Skolinspektionen den 18 december 2017. Samma dag intervjuade redaktionen civilministern och ansvariga vid Skolinspektionen för ett inslag i kvällens sändning. Redaktionen fick även kommentarer från ett skolborgarråd i Stockholm stad, och ett oppositionsborgarråd. Samtliga bekräftade att Svenska interkulturella skolan i Spånga hade dragits med problem i flera år.

Redaktionen tog även kontakt med skolans huvudman som dock sade sig sakna möjlighet att kommentera stängningen samma dag. Detta motiverade hon med att hon prioriterade att informera eleverna om den kommande stängningen. Redaktionen ringde även direkt till skolan och talade med en av skolans pedagoger den 18 december. Pedagogen hävdade att Skolinspektionens kritik var fabricerad och utredningen bristfälligt genomförd. Enligt pedagogen var uppgifterna om missförhållanden på skolan falska och kom från en enda uppgiftslämnare som haft en uttalad agenda att stänga ner friskolor.

Redaktionen använde pedagogens uppgifter när Skolinspektionen intervjuades om hur stängningen hade gått till. Skolinspektionen bemötte kritiken med att redogöra för hur man samlat in uppgifterna med hjälp av intervjuer med flera lärare och elever, besök på skolan och dokumentation. Att kritiken var fabricerad ansåg Skolinspektionen var en ”befängd anklagelse”.

Redaktionen bedömde att pedagogens uppgifter inte var tillräckligt trovärdiga för att återges i en nyhetsartikel och valde i stället att avvakta tills skolans huvudman kunde kommentera stängningen. Dagen efter, den 19 december 2017, sökte redaktionen återigen skolans huvudman för en kommentar, utan att nå henne. Redaktionen valde då att skicka sina frågor om stängningen till den pedagog man haft kontakt med dagen innan, i hopp om att nå huvudmannen den vägen. Den 21 december, tre dagar efter att nyhetstelegrammet sändes, återkom pedagogen och ytterligare en kollega från skolan med svar. I stort upprepade pedagogerna sina tidigare invändningar om att all kritik mot skolan var lögn från en före detta anställd på skolan och ifrågasatte Skolinspektionens ”omdöme och kompetens.” Redaktionen bedömde inte att svaren var av den relevans att de behövde publiceras.

SVT har sökt skolans huvudman upprepade gånger och också redovisat detta i sina sändningar. Huvudmannen har varken begärt genmäle eller kommunicerat att de pedagoger som skickade svar på kritiken ett par dagar efter sändning utsetts till talesperson för skolan. SVT kan inte se att de två enskilda pedagogerna var att betrakta som företrädare för skolan.

Redaktionen uppfattade inte att den mejlväxling som skedde mellan en pedagog och SVT:s reporter var en begäran om genmäle. Pedagogerna var inte ansvarig för verksamheten och hade heller inte utsetts att representera densamma av någon ansvarig. Den som skulle kunna ha befogat anspråk på genmäle var skolans huvudman enligt SVT.

ANMÄLARENS KOMMENTAR

Anmälaren har getts möjlighet att kommentera SVT:s yttrande men har inte hörts av.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas (13 § andra stycket i sändningstillståndet).

Av betydelse för bedömningen är också bestämmelsen om att SVT ska stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden samt granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna (8 § i sändningstillståndet). Dessa skyldigheter innebär enligt granskningsnämndens praxis att ett program eller inslag kan ha en kritisk infallsvinkel utan att strida mot kravet på opartiskhet. Om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska dock den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag. Att en part vägrar att medverka hindrar inte att ett program eller inslag sänds. Om möjligt bör i sådana fall den kritiserades uppfattning redovisas på något annat sätt.

SVT ska ge den som har ett befogat anspråk på att bemöta ett påstående tillfälle till genmäle (14 § i sändningstillståndet). Ett genmäle ska sändas så snart det kan ske i eller i anslutning till program av samma eller likartad karaktär som det som anmärkningen avser. En begäran om genmäle ska behandlas skyndsamt hos programföretaget. Om SVT avslår en skriftlig begäran om genmäle ska programföretaget informera om möjligheten att göra en anmälan till granskningsnämnden. Ett beslut om avslag ska innehålla skälen för avslaget.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Enligt granskningsnämndens mening var den kritik som framfördes i de båda inslagen riktad mot skolan. Av SVT:s yttrande framgår att skolans huvudman avböjde att kommentera kritiken inför sändning, vilket också redovisades i inslagen. Inslagen strider därför inte mot kraven på opartiskhet och saklighet i denna del. Att de synpunkter som enskilda pedagoger framfört till SVT inte redovisades medför inte heller att inslagen strider mot dessa krav.

Nämnden kan inte finna att pedagogerna haft ett befogat anspråk på genmäle och enligt nämndens mening har SVT:s hantering inte varit oförenlig med bestämmelsen.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Jan Holmberg, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Berivan Yildiz, Staffan Dopping och Gunnar Springfeldt efter föredragning av Cecilia Smitt Meyer.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Cecilia Smitt Meyer

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.